

2.2 ISPISIVANJE

Kada je određeni ispis pripremljen (datoteka urađena), u redu za poruke ispisuje se sistemska poruka *Priprema ispisa/postupka* <naziv postupka> je završena. Datoteku sada možemo da ispišemo.

Ako je tokom izvođenja pojedinog programa došlo do greške, na ekranu se ispisuje sistemska poruka (vidi poglavlje 2.3 *Pregled poruka o pripremi ispisa*): Greška prilikom pripreme ispisa/postupka <naziv postupka> (<kod greške>).

Sve sistemske poruke ispisuju se na ekranima svih saradnika koji su prijavljeni na istu lokalnu bazu podataka. Prilikom rada u segmentima COBISS2/Katalogizacija i COBISS2/Pozajmica to može da smeta, zato svaki korisnik sam može da odredi da li će se sistemske poruke na ekranu ispisivati ili neće (vidi poglavlje 3.9 *Podešavanja*, parametar *Broadcast*). Prilikom rada u segmentu COBISS2/Ispisi preporučljivo je da se sistemske poruke na ekranu ispisuju.

Ako nam ispis u formatu COBISS ne odgovara, umesto postupka *ispisivanje* biramo postupak *prenos* (vidi poglavlje 2.4 *Prenos*), s kojim možemo da ispis pretvorimo u druge skupove znakova i pošljemo ga na nama dostupan direktorijum ili na drugi računar i potom ga obradimo u drugim editorima. Isto važi za ispise, oblikovane u drugim ispisnim formatima (npr. bibliografije u formatu HTML ili LaTeX).

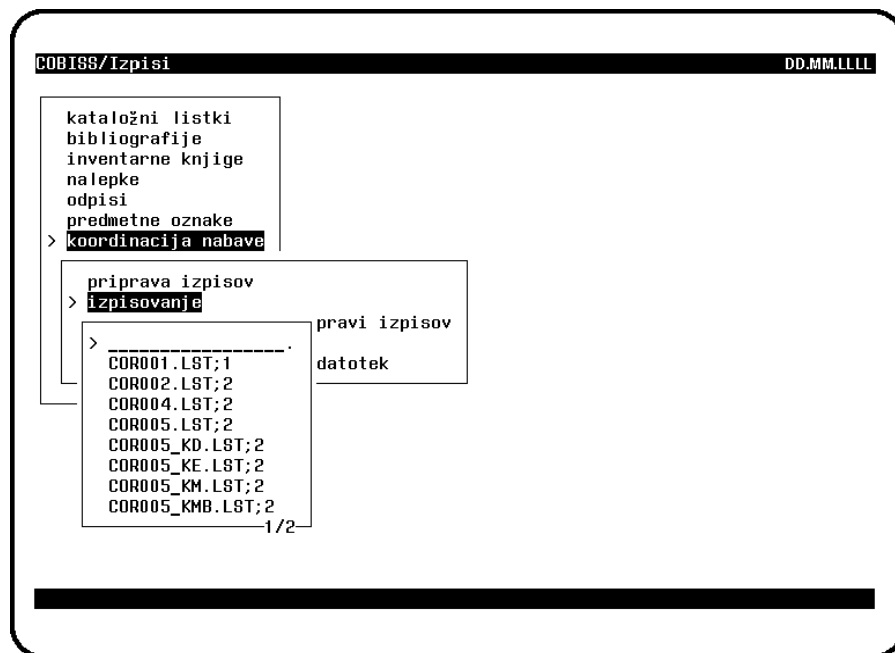
IZBOR DATOTEKE ZA ISPIS

Posle izbora opcije *ispisivanje*, ispisuje se lista datoteka, među kojima biramo onu koju želimo da ispišemo. Naziv datoteke možemo i da upišemo u prvi red, samo najpre moramo da pritisnemo tipku **Return**, da bi program dozvolio upisivanje.

Ako je spisak datoteka duži od veličine prozora, u desnom uglu donje ivice prozora ispisuje se broj tekuće strane i broj svih strana. Spisak listamo s tipkama **KP5** i **KP8** (odnosno **Next Screen** i **Prev Screen**).

Svaka datoteka ima svoj naziv. Imenovanje se formira na sledeći način (za detaljniji opis vidi poglavlje 3 *Rad s datotekama*):

NAZIV_DATOTEKE.TIP_DATOTEKE;VERZIJA_DATOTEKE

Slika 2.2 - 1: Izbor datoteke za ispis

Prva tri slova naziva ista su kod svih ispisa u okviru jedne vrste ispisa (npr. svi ispisi kod statistika počinju sa STA). Zbog veće preglednosti, kod nekih ispisa može da se doda i **ekstenzija** (npr. CIR001_01 - ispis za pozajmicu za odeljenje 01; BIB201_NIKL - personalna bibliografija g. Nikla; DSC001_EXTR - izdvojene strane iz datoteke DSC001).

Posle izbora datoteke, ispisuje se prozor s podacima: naziv, tip (LST) i verzija datoteke, naziv (naslov) ispisa, datum i vreme kreiranja, takođe broj strana ispisne liste. Ujedno se ispisuje meni u kojem biramo gde ćemo da ispišemo izabranu datoteku, na ekran ili na štampač (vidi sliku 2.2 - 2):

- ekran - 80 kolona,
- ekran - 132 kolona,
- lokalni štampač,
- sistemski štampač.

Dodate su i opcije:

- testni ispis na lokalni štampač,
- testni ispis na sistemski štampač,
- sređivanje ispisa,
- kontrolni pregled.

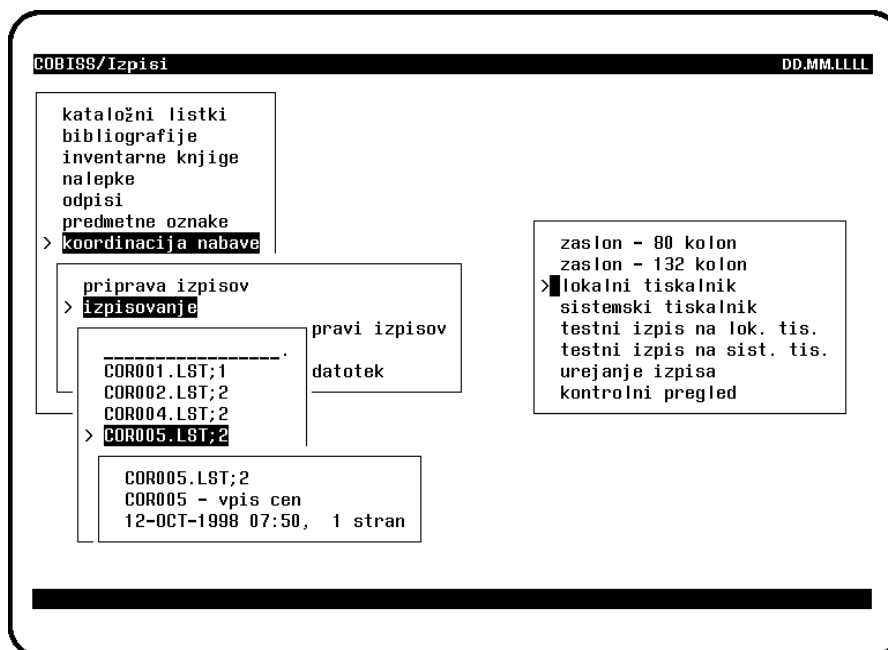
ISPIS NA EKRAN

Pre ispisa na štampač preporučljivo je da ispis najpre sadržinski proverimo na ekranu. Za duže ispise koristimo mogućnost ekran - 132 kolone, a za obične ekran - 80 kolona. Ispisivanje prekidamo s tipkom **[Esc]**.

Upozorenje:

Neki terminali ne omogućuju ispis u 132 kolone.

Slika 2.2 - 2: Meni s mogućnostima za ispisivanje

ISPIS NA ŠTAMPAČ

Na štampač možemo da ispisujemo samo datoteke tipa LST, a preduslov za ispis je da imamo pravilno podešene potrebne parametre za štampanje (vidi poglavlje 3.9 *Podešavanja* i *Dodatak C*).

Opciju lokalni štampač biramo onda kada je štampač priključen neposredno na terminal ili na personalni računar, a opciju sistemski štampač onda kada je štampanju s većeg broja radnih mesta namenjen jedan štampač (queue). U oba slučaja datoteka se ispisuje u celini.

Prvenstveno u slučaju dužih ispisa preporučljivo je da pre ispisa cele liste izaberemo opciju testni ispis na lokalni štampač ili testni ispis na sistemski štampač. Ispisuju se samo prve dve strane izabrane liste, tako da pre ispisa cele liste možemo da proverimo da li ona odgovara očekivanjima.

Dva najčešća uzroka, što sa ispisom nismo zadovoljni, su:

- pogrešno podešavanje parametra *Printer* (vidi poglavlje 3.9 *Podešavanja*),
- pogrešno podešavanje parametara u štampaču, prvenstveno dužina strane *Page Lg* (vidi *Dodatak C*).

UREĐIVANJE ISPISA

Opciju biramo kada želimo da datoteku pre ispisa dopunimo (to možemo da uradimo i preko menija rad s datotekama (vidi poglavlje 3.8 *Uređivanje*). Pri tom moramo da budemo veoma pažljivi, jer je postojeća datoteka već pripremljena za ispis na ekran ili na štampač, zato svako kasnije uređivanje datoteke može da prouzrokuje greške na ispisu (pogrešna dužina reda, pogrešan raspored na stranama, pogrešno preklapanje između označene i obične štampe itd.).

KONTROLNI PREGLED

Opciju biramo ako želimo da datoteku pre ispisa pregledamo ili da iz cele datoteke za ispis izdvojimo neke strane.

Posle potvrđivanja izbora možemo da pregledamo izabranu datoteku. U prvom redu prozora ispisuje se naziv datoteke, format, deo strane i strana koja je trenutno ispisana na ekranu, a u dnu prozora ispisuju se najznačajnije komandne tipke koje možemo da koristimo prilikom pregledanja.

Format označava veličinu jedne strane, tj. broj redova na strani i broj znakova u redu (npr. Format: 160×80). Zbog kombinacije slova različite veličine u pojedinim ispisima, podatak je okviran.

Zbog ograničene veličine ekrana, na njemu je vidljiv samo **deo svake strane ispisa**. Jedna strana ispisa na štampaču podeljena je na najviše osam delova koji se ispisuju na ekranu, što zavisi od vrste ispisa i broja stubaca (jednostubačni, odnosno dvostubačni ispis). I jednostubačni i dvostubačni ispisi, na ekranu se ispisuju jednostubačno. Broj ispred kose crte označava **deo strane** koji je trenutno ispisana na ekranu, a broj iza crte označava **broj svih delova** te strane (npr. deo: 3/8).

Na isti način struktuiran je i **podatak o broju strana**. Broj ispred kose crte označava **stranu** koja je trenutno ispisana na ekranu, a broj iza crte označava **broj svih strana** ispisne liste (npr. strana: 3/7).

Na slici 2.2 - 3 prikazan je deo strane iz blagajničkog priloga sa porezom na dodatnu vrednost (DDV je slovenačka skraćenica za porez na dodatnu vrednost).

Upozorenje:

Za pripremu nelatiničkih ispisa potrebno je podesiti pojedino pismo na ON u parametru Script (v. poglavlje 3.9 Podešavanja). Za pravilno štampanje i prenos ispisa, podešavanja pisama moraju se podudarati s podešavanjima prilikom kreiranja tih ispisa.

U nelatiničkim ispisima, za pojedina potpolja iz zapisa pismo se odredi po algoritmu promene pisama u bibliografskim zapisima (v. priručnik COMARC/B Dodatak D1). Dešifriranja kodova iz šifrnika ispisuju se s obzirom na podešavanja pisama u parametru Script.

CIR305.LST;1007

Format: 64x80

del: 1/3 stran: 1/1

COBISS Kooperativni online bibliografski
50300 Univerzitetna knjižnica Maribor
CIR305 Blagajniška priloga z DDV za dan: 08.07.2002 (št. rač. 5763/2002 - 5771)

Zap. št.	Številka izkaznice	Opis storitve	Čas	Številka računa	Trn v
1.	0059413	1.opomin - knjige	09:00	5763/2002	1
2.	0060219	1.opomin - knjige	09:04	5764/2002	1
3.	0042600	1.opomin - knjige	09:14	5765/2002	1
4.	0044928	1.opomin - knjige	09:23	5766/2002	1
5.	0044649	4.opomin - knjige 3000,00	09:39	5767/2002	1
6.	0029908	žlanarina - zaposleni	09:53	5768/2002	1
7.	0038139	žlanarina - zaposleni	09:58	5769/2002	1

PF1KP7-izhod KP5-naslednja stran KP8-prejšnja stran KP0-stran PF1PF3-iskanje

Slika 2.2 - 3: Kontrolni pregled

Prilikom pregledanja ispisa možemo da upotrebimo sledeće komandne tipke:

- : pomeranje za deo strane napred,
- : pomeranje za deo strane nazad,
- : pomeranje za jednu stranu napred,
- : pomeranje za jednu stranu nazad,
- : pomeranje na izabranu stranu,
- : pretraživanje niza znakova,
- : prekid pregledanja i opcija izdvajanja dela datoteke,
- () ili : prekid pregledanja bez opcije izdvajanja dela datoteke.

Ako pregledanje prekinemo s tipkama , program nas pita Da li želite da izdvojite deo datoteke? (D/N). Ako to želimo, pritisnemo tipku i potom upišemo strane koje želimo da izdvojimo.

Primer:

strane: 3,5-8,13,17
(Izdvajamo strane 3, 5, 6, 7, 8, 13 i 17.)

Izdvojene strane pohranjuju se u datoteku sa istim nazivom, samo što ta datoteka ima i ekstenziju "_EXTR". Ako npr. iz datoteke ETI001.LST izdvojimo neke strane, samo će se te strane pohraniti u datoteku ETI001_EXTR.LST. S tom datotekom možemo da postupamo na isti način

kao i sa svakom drugom datotekom (možemo da je ispišemo, uredimo, preimenujemo, brišemo ...).

Pregledanje kontrolnog ispisa možemo da prekinemo i s tipkom **Esc** (**F11**) ili s kombinacijom tipki **Ctrl** **Z** koje omogućuju neposreden izlaz iz pregleda.